

Силабус дисципліни «Соціальна економіка»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Соціальна економіка

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях;
Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Підсумковий контроль: Залік

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання соціально-економічної інформації: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати соціально-економічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні матеріали. Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час аналізу кейсів і обговорення соціально-економічних ситуацій. • аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію у соціальній сфері; • виділяти головне та узагальнювати результати соціально-економічного аналізу; • планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності соціальної економіки, її функцій та ролі у суспільному розвитку. Знання принципів формування соціальної держави, соціального захисту населення, механізмів регулювання ринку праці та забезпечення суспільного добробуту в умовах інформаційного суспільства. Здатність аналізувати соціально-економічні показники: рівень добробуту, зайнятість, доходи населення, ефективність соціальних програм. Знання основ соціальної відповідальності бізнесу, сталого розвитку та соціальних інновацій в управлінських інформаційних системах. • оцінювати соціально-економічний стан суспільства за ключовими показниками; • визначати роль держави та інститутів громадянського суспільства в соціальній економіці; • характеризувати моделі соціально-ринкової економіки та соціальної держави; • орієнтуватися в основах соціального страхування та соціального захисту; • пояснювати взаємозв'язок соціальних і економічних процесів у цифровому суспільстві.	Результати навчання Пояснювати сутність соціально-економічних категорій: добробут, рівень життя, соціальна нерівність, соціальний захист, зайнятість, соціальна відповідальність, сталий розвиток. Аналізувати основні показники соціально-економічного розвитку суспільства для виявлення тенденцій і проблем. Характеризувати моделі соціальної держави та соціально-ринкової економіки, застосовувати методи оцінки ефективності соціальних програм, визначати основні тенденції та робити висновки щодо соціальної стійкості суспільства. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері соціальної політики та соціального захисту. • пояснювати зміст соціально-економічних понять і категорій; • аналізувати структуру і динаміку доходів, витрат і соціальних видатків; • визначати показники рівня та якості життя, соціальної нерівності; • застосовувати базові методи оцінки ефективності соціальних програм; • використовувати нормативні та інформаційні джерела для обґрунтування соціально-економічних рішень.
---	--	--

Теоретичні засади соціальної економіки

Тема 1.1

Соціальна економіка як наука та навчальна дисципліна. Предмет, методи та завдання вивчення.
Взаємозв'язок соціальної економіки з іншими науками. Місце соціальної економіки в системі економічних наук.

Тема 1.2

Теорія суспільного добробуту та соціальна справедливість:
утилітаристська і монетарна теорії добробуту, критерій Парето, проблема розподілу суспільного продукту та соціальна рівність.

Тема 1.3

Соціально-ринкова економіка та соціальна держава.
Моделі соціальної держави, принципи соціально-ринкової економіки, досвід країн ЄС та євроінтеграційні процеси України.

Тема 1.4

Соціальні відносини та соціальна структура суспільства.
Соціальна стратифікація, нерівність, бідність, середній клас, соціальна мобільність та їх вплив на економічний розвиток.

Ринок праці, зайнятість та соціальний захист

Тема 2.1

Ринок праці та зайнятість населення. Попит і пропозиція праці, форми зайнятості та безробіття, державне регулювання ринку праці, роль інформаційних технологій у трансформації зайнятості.

Тема 2.2

Доходи населення та їх регулювання. Структура доходів, оплата праці, мінімальна заробітна плата, рівень та якість життя, показники добробуту населення.

Тема 2.3

Система соціального захисту населення. Соціальне страхування, соціальна допомога, пенсійне забезпечення, захист від безробіття, нормативно-правова база соціального захисту в Україні.

Тема 2.4

Соціальна інфраструктура та соціальні послуги. Освіта, охорона здоров'я, житлово-комунальне господарство як складові соціальної інфраструктури. Фінансування соціальної сфери.

Соціальна політика держави та соціальна відповідальність

Тема 3.1

Соціальна політика держави: сутність, принципи, моделі. Пріоритети та механізми реалізації соціальної політики в Україні в умовах євроінтеграції та воєнного стану.

Тема 3.2

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ): поняття, принципи, стандарти. Соціальна відповідальність ІТ-компаній та підприємств у сфері інформаційних технологій.

Тема 3.3

Соціальне підприємництво та солідарна економіка. Соціальні підприємства, кооперативи, громадські організації як суб'єкти соціальної економіки. Соціальні інновації.

Тема 3.4

Демографічні процеси та людський капітал. Демографічна ситуація в Україні, трудова міграція, інвестиції в людський капітал, роль освіти та охорони здоров'я у формуванні людського потенціалу.

Сталий розвиток, глобалізація та цифрова соціальна економіка

Тема 4.1

Сталий розвиток та Цілі сталого розвитку ООН (ЦСР). Концепція сталого розвитку, соціальний вимір ЦСР, реалізація Порядку денного ООН-2030 в Україні, роль інформаційних систем у моніторингу ЦСР.

Тема 4.2

Глобалізація та її соціальні наслідки. Глобальні соціально-економічні тенденції, соціальна нерівність у глобальному вимірі, міжнародні організації у сфері соціального розвитку (ООН, МОП, МВФ, СБ).

Тема 4.3

Цифрова економіка та цифрова нерівність. Цифрова трансформація суспільства, цифрова нерівність (digital divide), вплив штучного інтелекту та автоматизації на ринок праці та соціальну сферу.

Тема 4.4

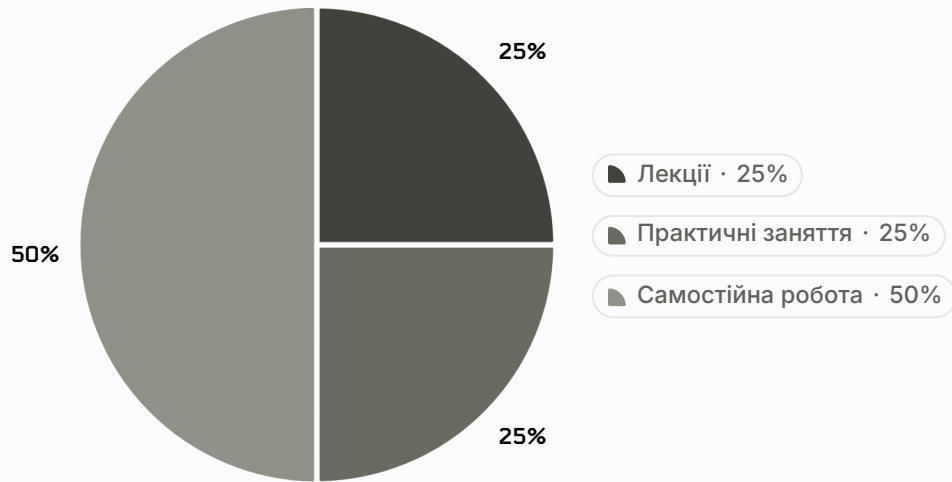
Соціально-економічний розвиток України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Соціальні втрати від війни, пріоритети відновлення соціальної інфраструктури, реінтеграція переселенців, євроінтеграційний соціальний вектор.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Соціальна економіка як наука	2	2	4
	Тема 1.2 — Теорія добробуту	2	2	4
	Тема 1.3 — Соціально-ринкова економіка	2	2	4
	Тема 1.4 — Соціальна структура суспільства	2	2	3
Модуль 2	Тема 2.1 — Ринок праці та зайнятість	2	2	4
	Тема 2.2 — Доходи населення	2	2	3
	Тема 2.3 — Соціальний захист	2	2	4
	Тема 2.4 — Соціальна інфраструктура	2	2	3
Модуль 3	Тема 3.1 — Соціальна політика держави	2	2	4
	Тема 3.2 — Корпоративна соціальна відповідальність	2	2	3
	Тема 3.3 — Соціальне підприємництво	2	2	3
	Тема 3.4 — Демографія та людський капітал	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Сталий розвиток та ЦСР	2	2	3
	Тема 4.2 — Глобалізація та соціальні наслідки	2	2	3
	Тема 4.3 — Цифрова економіка та нерівність	2	2	3
	Тема 4.4 — Відновлення України	2	2	4
Разом		32	32	56

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу. Лекцій — 30 год., практичних — 30 год., самостійна робота — 60 год.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач і аналіз кейсів
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з соціальної економіки (Атаманюк, Лібанова, Колот та ін.), нормативно-правовими актами (Конституція України, закони про соціальний захист, пенсійне страхування), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування соціально-економічних категорій.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства соціальної політики України (msp.gov.ua), Державної служби зайнятості (dcz.gov.ua), Пенсійного фонду України (pfu.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua) та Міністерства фінансів (mof.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо соціальних показників, пошук актуальної інформації для навчальних завдань, формування навичок роботи з офіційними джерелами.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань із оцінки показників добробуту населення, рівня бідності, зайнятості та соціальної нерівності; розрахункових завдань щодо ефективності соціальних програм; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань соціальної політики в Україні в умовах євроінтеграції та повоєнного відновлення. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач та повторення теоретичного матеріалу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і повторення прикладів із занять. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та розрахункові вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу з соціально-економічних питань. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, що охоплює теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз соціально-економічних показників, оцінка ефективності соціальних програм). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Соціальна економіка» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи, страхування, обліку та оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях. Такий підхід сприяє глибшому розумінню соціально-економічних процесів та розвитку аналітичного мислення.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із соціальної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних соціально-економічних ситуацій в Україні та країнах ЄС; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення показників бідності, рівня добробуту, ефективності соціальних програм); відпрацювання алгоритмів аналізу соціальних даних.
Дискусії Обговорення актуальних соціально-економічних проблем України (соціальний захист в умовах війни, цифрова нерівність, ринок праці); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Конституції України, законів про соціальне страхування, пенсійне забезпечення, зайнятість населення; формування навичок роботи з правовою базою соціальної сфери.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою соціальної економіки; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей у соціально-економічному контексті.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Атаманюк Р. Ф., Атаманюк Е. А. Соціальна економіка : навч. посіб. — Львів : Новий Світ-2000, 2024. — 203 с. — ISBN 978-966-418-206-2.
2. Лібанова Е. М. та ін. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу. — Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2023. — 386 с.
3. Грушко В. І. Економіка відновлення : навч. посіб. — Київ : Університет «КРОК», 2023. — 221 с.
4. Колот А. М., Герасименко О. О. Соціально-трудова сфера в умовах глобальних викликів сьогодення. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2023. — № 3(8).
5. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
6. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
7. Якименко І. Л., Петрашко Л. П. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник. — Київ : НУХТ, 2023. — 337 с.
8. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2023. — 405 с.
9. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом: курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
10. Павлов О. І. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика. — Одеса, 2024.
11. Конституція України. — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua**](https://zakon.rada.gov.ua)
12. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (чинна редакція зі змінами). — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua**](https://zakon.rada.gov.ua)
13. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI (зі змінами). — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua**](https://zakon.rada.gov.ua)
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (чинна редакція). — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua**](https://zakon.rada.gov.ua)
15. Міністерство соціальної політики України. — URL: [**https://www.msp.gov.ua/**](https://www.msp.gov.ua/)
16. Державна служба зайнятості України. — URL: [**https://www.dcz.gov.ua/**](https://www.dcz.gov.ua/)
17. Пенсійний фонд України. — URL: [**https://www.pfu.gov.ua/**](https://www.pfu.gov.ua/)
18. Державна служба статистики України. — URL: [**https://www.ukrstat.gov.ua/**](https://www.ukrstat.gov.ua/)
19. Міністерство фінансів України. — URL: [**https://mof.gov.ua/**](https://mof.gov.ua/)
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: [**https://zakon.rada.gov.ua/**](https://zakon.rada.gov.ua/)
21. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: [**https://www.kmu.gov.ua/**](https://www.kmu.gov.ua/)
22. Офіційний сайт Міністерства економіки України. — URL: [**https://me.gov.ua/**](https://me.gov.ua/)
23. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: [**https://tax.gov.ua/**](https://tax.gov.ua/)
24. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: [**https://economyandsociety.in.ua/**](https://economyandsociety.in.ua/)
25. Міжнародна організація праці (МОП / ILO). — URL: [**https://www.ilo.org/kyiv**](https://www.ilo.org/kyiv)